

Nr 274.

Av herr **Björck**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utvidgande av statens undervisningsverksamhet till att omfatta jämväl den kvinnliga ungdomen.

Under de senare åren genomförda reformer ha åt kvinnan i det svenska samhället tilldelat en ställning av allt mera utpräglad jämlikhet med mannen. Hon har tillerkänts kommunalt medinflytande, hon har successivt medgivits alltjämt ökade möjligheter att såsom befattningshavare göra sig gällande inom statens olika verksamhetsområden. Och till årets riksdag är proposition om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor ställd i utsikt.

Det vill nästan synas, som om man vid detta reformarbete förbiset eller undanskjutit en sak av största vikt, åstadkommande av effektiva statsåtgärder till förmån för kvinnans undervisning och uppfostran till medborgare och utbildning för sin ställning i samhället. För mannens undervisning har staten i vårt land nedlagt mycken omsorg och betydande kostnader. Men icke så i fråga om kvinnorna. De statens undervisningsanstalter, som bygga vidare på den allmänna folkskolans grund, äro ju: realskolor, samskolor, högre allmänna läroverk samt sist i serien universiteten och högskolorna. Av dessa äro för den kvinnliga ungdomen tillgängliga allenast de mindre städernas statssamskolor, där möjlighet enbart till avläggande av realskoleexamen föreligger, samt universiteten och högskolorna. De större städernas realskolor å samma stadium äro redan obönhörligt stängda. Och enahanda är förhållandet beträffande både realskola och gymnasium med de högre allmänna läroverken. Ett av vederbörande för något år sedan gjort försök att i Visby fåtaligt besökta gymnasium få jämväl mottagen kvinnlig ungdom för undervisning till studentexamen lär av Kungl. Maj:t ha avslagits. Hela utbildningen till studentexamen äro kvinnorna således hänvisade att förvärva sig på enskild

våg ofta under med hänsyn till lokaler och undervisningsmateriell mindre tillfredsställande betingelser, alltid med stora ekonomiska uppoffringar för den enskilde.

Även det mått av allmänbildning, som en åttaklassig flickskola avser att bibringa, kan under nuvarande förhållanden endast inhämtas i enskilda, ehuru i regel av staten understödda läroanstalter av sinsemellan ganska växlande kvalitet.

Det synes mig uppenbart, att undervisningen av alla uppväxande svenska medborgare, oavsett kön och samhällsställning, är ett av de mest vitala *statsintressen*, som det är orimligt att i längden i som det förefaller växande utsträckning anförtro med statshjälp i enskildas händer. Och tanken synes därför böra upptagas till närmare prövning, på vad sätt och under vilka former den nämnda undervisningsverksamheten må kunna av staten själv övertagas. En åtgärd av denna stora räckvidd måste givetvis förutsätta en omsorgsfull föregående utredning, måhända lämpligen verkställd i samband med prövningen av andra organisatoriska spørsmål beträffande undervisningsväsendet. Målet torde emellertid ligga klart: anordnande av en statsundervisning, som möjliggör för alla samhällsmedlemmar att under samma yttre betingelser i statens anstalter vinna såväl allmän medborgerlig fostran som specialutbildning för den blivande verksamheten i livet.

Under hänsyn till vad ovan anförts, får jag därför hemställa, att Riksdagen ville besluta

i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning om åtgärder för att statens undervisningsverksamhet må kunna utvidgas att omfatta jämväl den kvinnliga ungdomen, samt för riksdagen framlägga förslag i ärendet.

Stockholm den 4 februari 1918.

Wilhelm Björck.